

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

Överklagande av en hovrättsdom – grovt narkotikabrott

Klagande

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

Motpart

RK

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten JG

Överklagat avgörande

Hovrätten för Västra Sveriges dom den 14 september 2026 i mål B 6376-26

Yrkande

Jag yrkar att Högsta domstolen ska undanröja tingsrättens och hovrättens domar, utom såvitt avser besluten om ersättning till försvararen, och visa åter målet till tingsrätten för vidare handläggning.

Jag yrkar vidare att RK ska bli kvar i häkte.

Frågan i målet

Tingsrättens ordförande har inte varit behörig att ingå i rätten. Att tingsrätten inte var domför då den avgjorde målet innebär att det har förekommit ett grovt rättegångsfel där. Det finns med anledning av handläggningen synnerliga skäl för prövningstillstånd.

Grunderna för yrkandet

Ordföranden vid tingsrätten som dömt i det nu överklagade målet har anställts och tjänstgjort som tillförordnad rådman vid tingsrätten efter ett beslut av lagmannen. Förordnandet som tillförordnad rådman har avsett en person som inte är eller har varit ordinarie domare eller som är eller har varit ledamot eller fiskal i hovrätt eller kammarrätt eller som under minst sex månader har utfört en hovrätts- eller kammarrättsfiskals arbetsuppgifter (se 50 § förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion). Lagmannen har därför inte haft rätt att besluta om anställningen och det har inte funnits förutsättningar för förordnandet

av personen som tillförordnad rådman. Rättens ordförande har därmed inte varit behörig att ingå i rätten i det nu överklagade målet.

Bristande domförhet är ett sådant rättegångsfel som omfattas av 50 kap. 28 §, 51 kap. 28 § och 59 kap. 1 § första stycket 4 rättegångsbalken. Tidigare gällde att bristande domförhet utan undantag ledde till undanröjande av avgörandet och återförvisning av målet.

Regeln i 59 kap. 1 § rättegångsbalken ändrades år 1989, varvid ett huvudsyfte var att minska antalet undanröjanden och återförvisningar på grund av rättegångsfel. I förarbetena uttalas att det visserligen är väsentligt att respekten för domförhetsreglerna upprätthålls men att parterna kan åsamkas stora besvär och kostnader om ett mål återförvisas på grund av bristande domförhet samt att även det allmänna kan orsakas kostnader som inte står i rimligt förhållande till vad man vinner genom en återförvisning. (Se prop. 1988/89:95 s. 54.)

Som exempel på ett fall där domstolsdisciplinen inte ovillkorligen kräver undanröjande nämns i förarbetena att tingsrätten har felbedömt en fråga om laga förfall bland nämndemännen och därför avgjort målet utan att föreskrivet antal nämndemän deltagit i hela rättegången. Om tingsrättens avgörande har varit enhälligt anføres att det då normalt torde saknas anledning att anta att frånvaron av en nämndeman haft någon betydelse för hur rätten avgjort målet. (Se a. prop. a.s.)

I praxis som meddelats efter de redovisade förarbetsuttalandena har emellertid bristande domförhet ansetts vara ett sådant fel som i allmänhet kan antas ha inverkat på målets utgång. Bristande domförhet är inte heller ett sådant rättegångsfel som anses bli avhjälpt genom att målet prövas i högre rätt. I fall av mindre brister i fråga om domförheten har parternas uppfattning getts betydelse på så sätt att om parterna varit överens om att undanröjande inte bör ske har detta underlåtits. (Se NJA 1991 s. 783, NJA 1994 s. 545, NJA 1999 s. 788 och NJA 2004 s. 65, jfr NJA 2017 s. 1029.)

Att tingsrätten inte var domför då den avgjorde det nu överklagade målet innebär att det har förekommit ett grovt rättegångsfel. Bristande domförhet är ett sådant rättegångsfel som i allmänhet antas ha inverkat på målets utgång. Det saknas skäl för annan bedömning i detta mål, inte minst med beaktande av att den bristande behörigheten har gällt rättens ordförande vars förordnande kräver ett regeringsbeslut. Felet är inte sådant att det kan avhjälpas i högre rätt. De formella förutsättningarna för att undanröja hovrättens och tingsrättens domar är alltså uppfyllda. Med hänsyn till att det inte varit frågan om mindre brister i fråga om domförheten bör hovrättens och tingsrättens domar undanröjas, utom såvitt avser besluten om ersättning till försvararen, och målet visas åter till tingsrätten för fortsatt behandling.

Det finns med anledning av handläggningen synnerliga skäl för prövningstillstånd (se 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken).

RK bör bli kvar i häkte. Han är på sannolika skäl misstänkt för grovt narkotikabrott. För grovt narkotikabrott är inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år och sex månader. Det är inte uppenbart att skäl för häktning saknas. Det finns en risk för att RK på fri fot fortsätter sin brottsliga verksamhet. Fortsatt häktning är en proportionerlig åtgärd.

Bevisuppgift och målets handläggning

Jag åberopar inte någon bevisning och bedömer att målet kan avgöras utan förhandling.

Katarina Johansson Welin

Eva Bloch

Bilaga

Underrättelse till parter och ombud i Borås tingsrätts mål B 1409-26.

Kopia till:

Utvecklingscentrum.

Kammaråklagaren Andreas Ekengren.

Borås åklagarkammare (AM-53886-26).